Fiilimsiler: İsim-Fiil, Sıfat-Fiil, Zarf-Fiil

Cevap Anahtarı · Kısa Çözümler

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 **1–c 2–a 3–b**

İsim-fiil üç, sıfat-fiil yedi ek alır; zarf-fiil ekleri daha çoktur.

2 **A) İsim-fiil**

"kalkmak" -mak ekiyle kurulmuş, cümlede isim (özne) görevinde kullanılmıştır.

3 **B) Bahçedeki kuruyan fidanları söktük.**

"kuruyan" -an ekiyle kurulmuş, "fidanlar" ismini nitelemektedir.

4 **a) gülerek – zarf-fiil b) okunacak – sıfat-fiil c) yüzmeyi (yüzme) – isim-fiil ç) varır varmaz – zarf-fiil**

-arak ve -r…-maz zarf-fiil, -acak sıfat-fiil, -me isim-fiil ekidir.

5 **Y – D – D – D**

Fiilimsiler çekimli fiil değildir; kip ve kişi eki almazlar.

6 **E) Zaman**

"konuşurken" = konuştuğu sırada; eylemin zamanını bildirir.

7 **E) Çocuklar dondurma almak için sıraya girdi.**

"dondurma" bir yiyeceğin adıdır; kalıcı isim olduğu için fiilimsi sayılmaz.

8 **Örnek: a) Yazdığın mektubu okudum. b) Koşarak merdivenleri çıktı. c) Beklemek beni çok yordu.**

Sıfat-fiil bir ismi nitelemeli, zarf-fiil fiili durum/zaman yönünden belirtmeli, isim-fiil isim gibi kullanılmalıdır.

9 **C) Adlaşmış sıfat-fiildir.**

"gelen (kişiler)" tamlamasında isim düşmüş, sıfat-fiil adlaşarak çoğul eki almıştır.

10 **B) Bitmeyen işler**

"-me-yen": olumsuzluk eki + sıfat-fiil eki -(y)en; diğerlerinde -ıp, -madan, -ınca, -dıkça zarf-fiil ekleri var.

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 **D) IV**

"onarılması" -ma ekiyle kurulmuş isim-fiildir.

12 **A) -ıp**
varınca (-ınca), dokunarak (-arak), olmadan (-madan), duran/gelen (-an) vardır; "-ıp" eki kullanılmamıştır.

13 **D) Yorulunca oturup dinlenmek istedi.**
yorulunca, oturup, dinlenmek: üç fiilimsi; diğerlerinde en çok bir fiilimsi vardır ("kırık" fiilimsi değildir).

14 **Zarf-fiil: "görünce". Örnek: "Denizi gördükçe çocuklar sevinçle bağırdı." -ınca tek bir anı, -dıkça ise her görüşte tekrarlanan bir durumu bildirir.**
-ınca "... olduğu anda", -dıkça "her ... olduğunda" anlamı verir.

15 **B) Yapılmaya değer olma**
-ası eki "... edilmeye değer, ... edilecek nitelikte" anlamı verir.

16 **E) Olgunlaşmış meyveler dalda duruyordu.**
"olgunlaşmış" ismi niteler; diğer seçeneklerde -mış öğrenilen geçmiş zaman (kip) ekidir.

17 **D – D – D – Y**
"Yazar", meslek adı olarak kullanıldığında kalıcı isimdir; ancak "yazar kalem"de sıfat-fiil olabilir.

18 **D) Çocuk resim yapmayı çok seviyor.**
"resim yapmayı" sevilen şeydir; "neyi seviyor?" sorusunun cevabıdır.

19 **Örnek: Dedem pencereyi açıp sokağı seyretmeye başladı.**
-ıp eki iki eylemi bağlar; yan cümleyle temel cümle birleşir.

20 **A) Bir eylemin hemen ardından ötekinin gerçekleşmesi**
-r...-maz kalıbı "...ınca hemen" anlamı verir.

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 **C) III. cümlede zarf-fiil vardır.**
III'te yalnızca "gideceğimiz" sıfat-fiili vardır; zarf-fiil yoktur. I: bitmek (isim-fiil), bilmeyen (sıfat-fiil); II: görmeksizin, yürüyüp.

22 **E) Kapıyı çalmadan içeri girmek ayıptır.**
"çalmadan" zarf-fiil; diğerleri ismi niteleyen sıfat-fiildir.

23 **C) 3**
dinlemeyen (sıfat-fiil), anlatmak (isim-fiil), dökmeye (isim-fiil): 3 fiilimsi.

24 **D) Ceketini omzuna atıp ıslık çalarak, arkasına bakmadan yokuşu indi.**
atıp, çalarak, bakmadan zarf-fiilleri dört eylemi tek cümlede toplamış ve anlatımı canlandırmıştır.

25 **bakan – sıfat-fiil ("pencere"yi niteler) seyretmek – isim-fiil (özne) yorulunca – zarf-fiil (zaman bildirir)**

Sıfat-fiil ismi niteler, isim-fiil isim gibi öge olur, zarf-fiil yüklemi zaman yönünden belirtir.

26 **B) Sıfat-fiil, zarf-fiil ve isim-fiil**

gittiğimiz, diktiği (sıfat-fiil); oturup (zarf-fiil); konuşmak (isim-fiil). "Geçen" burada kalıcı sıfat gibidir.

27 **C) Kasabanın meydanında toplandık.**

"meydan" bir isimdir; sondaki "-an" ek değil, sözcüğün kendisine aittir.

28 **-ıp zarf-fiiliyle bağlanan eylemlerin öznesi aynı olmalıdır; burada "açmak" eyleminin öznesi "kardeşim", "dolmak" eyleminin öznesi "rüzgâr"dır. Örnek düzeltme: "Kardeşim kapıyı açınca içeri soğuk bir rüzgâr doldu."**

-ıp eki aynı özneye ait eylemleri bağlar; özneler farklıysa -ınca gibi bir zarf-fiil kullanılmalıdır.

29 **A) Ayşe: "Bekleyenler" sözcüğü isim-fiildir.**

"bekleyenler" adlaşmış sıfat-fiildir (bekleyen kişiler); isim-fiil değildir. Fiilimsiler: gelen, duyunca, bekleyenler, alıp.

30 **Örnek: Trene binince pencere kenarına oturdum. Hızla geçen tarlaları izlemek bana huzur veriyordu. (binince – zarf-fiil, geçen – sıfat-fiil, izlemek – isim-fiil)**

Her fiilimsi türünden en az biri doğru ekle kullanılmalıdır.